

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2024/1 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı : 2025/65

Karar Tarihi : 6/11/2025

I. MALİ DENETİMİN KONUSU

Türk Birliği Partisinin 2023 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II. İLK İNCELEME

1. Türk Birliği Partisinin Anayasa Mahkemesine verdiği 2023-2024 yılı kesin hesabına ilişkin belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Raportör Oğuz ÇAKAR tarafından Heyete sunulan ilk inceleme raporu, Anayasa'nın ve 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüldüğü düşünüldü:

2. 2820 sayılı Kanun'un 74. maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında “Siyasi partilerin genel başkanları, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesin hesap ile parti merkez ve bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilatının kesin hesaplarının onaylı birer örneğini Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına vermek zorundadırlar. Bu belgelere, ilgili siyasi partinin aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri binbeşyüz lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini de belirten listeleri eklenir./ Siyasi parti hakkında kapatma kararı verilmiş olması halinde kapatma kararının verildiği tarihe kadar olan döneme ilişkin hesaplar da Anayasa Mahkemesi tarafından denetlenerek karara bağlanır. Bu takdirde denetime esas kesin hesabın verilmesi ve denetime ilişkin diğer esas ve usuller Anayasa Mahkemesi tarafından belirlenir.” hükümlerine, anılan Kanun'un “Kapanma kararı” başlıklı 109. maddesinin son fıkrasında ise “Siyasi partinin tüzelkişiliği, büyük kongrenin kapanma kararını aldığı tarihte sona erer.” hükmüne yer verilmiştir.

3. Türk Birliği Partisi Yönetim Kurulunun 21/2/2024 tarihli kararı ile Partinin kapanmasına karar verilmiştir. Kapanma kararı alınan tarih itibarıyla Partinin tüzel kişiliği sona erdiğinden, kapanma tarihine kadar olan döneme ilişkin hesapların ve bu hesaplara ilişkin bilgi ve belgelerin doğru, tam ve zamanında gönderilmesi gerekmektedir. Siyasi partilerin mali denetiminin Anayasa Mahkemesince yıllık olarak yapılması sebebiyle her yıl ilişkin kesin hesabın Anayasa Mahkemesine ayrı ayrı verilmesi gerekmektedir.

4. Parti tarafından verilen kesin hesap dosyasının incelenmesi neticesinde, karara bağlanmış ve birleştirilmiş bulunan kesin hesabın, Parti Genel Merkez kesin hesabının ve il teşkilatları kesin hesabının bir yıllık (2023 yılına ait) olması gerekirken tüm bu sayılanlar için 2023 ve 2024 yılının birleştirilmiş hâli ile kesin hesabın yollandığı tespit edilmiş, ayrıca banka hesaplarına ilişkin olarak banka yetkililerince onaylanmış mutabakat yazılarının da bulunmadığı görülmüştür.

5. Türk Birliği Partisinin 21/2/2024 tarihinde kapanmış olması, Kanun gereğince siyasi partilerin mali denetiminin her bir yıl yönünden ayrı ayrı yapılması ve buna bağlı olarak her bir yılın hesabının Parti tarafından ayrı ayrı verilmesi zorunluluğunu ortadan kaldırmadığından Partinin 2023 ve 2024 yılı hesaplarını birleştirerek vermesi 2023 yılı kesin hesabının denetiminin yapılabilmesine engel oluşturmaktadır. 2820 sayılı Kanun'un 69. maddesinde, bir siyasi partinin bütün gelirlerinin o siyasi partinin tüzel kişiliği adına elde edileceği, 70. maddesinde ise siyasi partilerin giderlerinin amaçlarına aykırı olamayacağı ve bir siyasi partinin bütün giderlerinin o siyasi parti tüzel kişiliği adına yapılacağı, 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde ise yapılan inceleme ve araştırmaları engelleyen ve istenen bilgileri vermeyen parti sorumluları hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis ve altmış milyon liradan az olmamak üzere ağır para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır.

6. Parti Genel Merkezi ve il örgütlerinin 2023-2024 yılı kesin hesaplarının birleştirilmesi nedeniyle 2023 yılına ilişkin denetim geręekleřtirilemedięinden Partinin 2023 yılı kesin hesabının 2820 sayılı Kanun uyarınca kabul edilmesi mümkün değildir.

III. SONUÇ

Türk Birliği Partisinin 2023 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

A. Partinin 2023 yılı kesin hesabının denetimi geręekleřtirilemedięinden 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu uyarınca kabul edilmesinin MÜMKÜN OLMADIğINA,

B. Anayasa Mahkemesine istenen bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan Parti sorumluları hakkında 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına SUÇ DUYURUSUNDA BULUNULMASINA,

6/11/2025 tarihinde OYBİRLİğİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAğCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOğLU

Üye
Selahaddin MENTEş

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI